

PÄÄTÖS

Nro 29/2018/2

Dnro ESAVI/4442/2017

Annettu julkipanon jälkeen
19.2.2018

ASIA Kymijoen uittosäännön määrittäminen raukeamaan välillä Kuusankosken niska – meri sekä uittolaitteiden ja -rakenteiden poistaminen, Kouvola

HAKIJA Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on 18.4.2017 Etelä-Suomen aluehallintovirastossa vireille panemassaan hakemuksessa, jota on myöhemmin täydennetty, pyytänyt Kymijoen uittosäännön kumoamista välillä Kuusankosken niska – meri sekä uittolaitteiden ja -rakenteiden määrittämisestä poistettavaksi Kouvolan kaupungissa.

HAKEMUKSEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Vesilain (587/2011) 3 luvun 24 § ja 1 luvun 7 §:n 1 momentti

AIKAISEMPI PÄÄTÖS, KAAVOITUSTILANNE, SUOJELUALUEET JA SUOSTUMUKSET

Päätös **Itä-Suomen vesioikeus** on vesihallituksen hakemuksesta 31.3.1982 antamallaan lainvoimaisella päätöksellä nro 34/Ym I/82 vahvistanut Kymijoen vesistöä välillä Kuusankosken niska – meri koskevan uuden uittosäännön. Uittoväylä alkaa Kuusankosken kaupungista Kuusankosken voimalaitospadon yläpuolelta, mistä se kulkee Kymijoen pääuomaa pitkin Pernoon haaraantumisaikalle ja sieltä edelleen Pernoon haaraa Parikan haaraantumisaikalle ja Korkeakosken kautta Kyminsuuhun Suomenlahteen. Päätöksessä veloitettiin vesihallitus valtion kustannuksella poistamaan määräysten 1) kohdassa sanotut tarpeettomiksi käyneet laitteet ja rakennelmat. Oy Tampella Ab:n ja Myllykoski Oy:n tuli sitoumustensa mukaisesti huolehtia määräysten kohdassa 2) sanottujen laitteiden ja rakennelmien kunnossapidosta, ja mikäli laitteet ja rakennelmat käyvät tarpeettomiksi, asianomainen yhtiö veloitettiin poistamaan ne omalla kustannuksellaan.

Kaavoitustilanne

Alueilla, joilta uittorakenteita poistetaan, on voimassa Anjalankosken taajamaosayleiskaava, joka on tullut lainvoimaiseksi 20.1.2004. Joen varren alueet ovat lähinnä M-, MT- ja T-alueiksi merkittyjä eli maatalous- sekä teollisuus- ja varastoalueita. Uittosäännön kumoaminen ja uittorakenteiden poisto eivät heikennä taajamaosayleiskaavan toteuttamista.

Alueilla, joilta uittorakenteita poistetaan, on voimassa asemakaavat Myllykosken ja Inkeröisten alueilla. Uittorakenteiden poisto ei heikennä asemakaavojen toteuttamista.

Suojelualueet

Natura 2000 -alueista Kymijoen alue (FI0401001) sijoittuu lähimmäksi uittorakenteiden poistoaluetta. Alue alkaa Anjalankosken vesivoimalaitosten alapuolelta Koskenaluksesta. Muita luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla suojeltuja kohteita ei uittorakenteiden poiston kohdealueella tai sen läheisyydessä ole. Tämän hakemuksen mukaiset toimenpiteet eivät vaikuta Natura-alueen suojelutavoitteiden toteutumiseen.

Suojeltuja rakennuskohteita lähistöllä ovat Inkeröisten kirkko sekä Anjalan kartanomuseon päärakennus, viljamakasiini ja puurakennus. Hankkeella ei ole vaikutusta niihin, koska ne sijaitsevat riittävän kaukana vesialueesta ja huomattavasti vesipintaa ylempänä.

Inkeröisten alueella sijaitsee valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö: Anjalan paperitehdas sekä Inkeröisten kartonkitehdas ja yhdyskunta. Myös Myllykosken yläpuolinen alue on nimetty valtakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöalueeksi.

Kohdealueet sekä Inkeröisen yläpuolella että Myllykosken yläpuolella sijaittavat valtakunnallisesti arvokkaille kulttuuriympäristöalueille. Uittorakenteet ovat osa Myllykosken ja Inkeröisten tehdasympäristöä. Niiden merkitys kulttuuriympäristökokonaisuuteen ei sinänsä ole ratkaiseva eikä uittolaitteiden poistaminen olennaisesti muuta kulttuuriympäristön laatua ja sisältöä.

Kiinteitä muinaisjäännöksiä on Myllykosken padon alapuolella Ummeljoen ja Hevoskiventöyryn kohteissa. Anjalassa on Ankkapurhan, Anjalan kartanon, Anjalan vanhan kirkon paikan ja Anjalan taistelupaikan kohteet. Hankkeella ei ole vaikutuksia muinaisjäännöksiin, koska ne sijaitsevat riittävän kaukana toimenpidealueista. Maankäyttö- ja rakennuslain nojalla suojeltuja kohteita ei uittosäännön kumoamista koskevalla vesialueella ja sen läheisyydessä ole.

Suostumukset

Hakija on pyytänyt sekä Myllykoski Oyj:ltä että Stora Enso Oyj:ltä lausunnot ja hyväksynnän suunnitelmaan. Itä-Suomen vesioikeuden päätöksessä 31.3.1982 on todettu yhtiöiden vastuut myös poistamisen osalta. Yhtiöt ovat antaneet asiaan liittyen lausuntonsa, jotka on liitetty hakemukseen. Myllykoski Oyj on ehdottanut vielä harkittavaksi vaihtoehtoa, jossa kiviarkut jäisivät paikalleen. Muilta osin yhtiöillä ei ole ollut huomautettavaa hakemuksesta.

HAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Hankkeen tarkoitus ja yleiskuvaus

Kymijoen uittosäännön muuttamista välillä Kuusankosken niska – meri koskevassa Itä-Suomen vesioikeuden päätöksessä 31.3.1982 nro 34/Ym I/82 asetettiin hakijalle, vesihallitukselle, velvollisuus poistaa Kymijoella tarpeettomiksi käyneet laitteet ja rakennelmat. Uittosäännön muuttamisen yhteydessä lakkautettiin myös kuusi voimassa ollutta Kymijoen uittoa koskenutta päätöstä 1910-, 1920-, 1930- ja 1970-luvuilta. Hakemusasiakirjoissa on todettu, että uitto on ollut irtouittoa. Uittoa ei Kymijoen kyseessä olevalla osalla enää suoritettu, jonka vuoksi uittosääntö aiemmassa muodossaan ei ollut asianmukainen. Tehdasalueiden edustat olivat kuitenkin hakemussuunnitelman mukaan käytössä nippujen pudotus- ja säilytyspaikkoina, mistä johtuen Itä-Suomen vesioikeuden päätös 31.3.1982 annettiin uittosäännön muutoksena ja päätöksessä sekä Myllykosken että Inkeröisten tehtaille asetettiin tehdasalueiden edustoille jäävien uittorakenteiden kunnossapitovelvollisuus ja määräys rakenteiden jäädessä tarpeettomiksi niiden poistamisvelvollisuudesta yhtiöiden omalla kustannuksella.

Päätöksessä yhtiöitä ovat olleet Myllykoski Oy ja Oy Tampella Ab. Nykyisin velvoitteet kuuluvat Myllykoski Oyj:lle ja Stora Enso Oyj:lle. Vesihallitus täytti oman velvollisuutensa uittolaitteiden poistamisesta 1980-luvulla. Uittosäännön sisällöksi jäi siten ainoastaan yhtiöiden vastuulle jääneet uittorakenteet sekä Myllykosken että Inkeröisten tehtaiden yläpuolella. Uittoa vesistöissä ei ole toteutettu uittosäännön voimassa ollessa lukuun ottamatta tehdasalueiden edustoja. Tehtaiden edustojen uittorakenteista suurin osa on hävinnyt eikä niitä käytetä enää nippujen pudotus- ja säilytyspaikkoina.

Tämän hakemuksen tarkoituksena on kumota voimassa oleva uittosääntö, koska se on käynyt kaikilta osin tarpeettomaksi.

Vesistötiedot

Kymijoen pituus Kuusankoskelta mereen on noin 80 km. Kymijoen korkeusprofiiliin vaikuttavat Kuusankoskelta lähtien noin 30 kilometrin matkalla Keltin vesivoimalaitos, Myllykosken vesivoimalaitos ja Anjalankosken vesivoimalaitos. Tässä hakemuksessa kyseessä olevat uittorakenteet sijaitsevat näiden voimalaitosten edustoilla. Joki on kyseisellä välillä allasmainen virraten kuitenkin joen tavoin erittäin loivalla kaltevuudella. Tämän jälkeen joki virtaa Anjalankosken alapuolella vapaana noin 27 km kohtaan, jossa Kymijoki haarautuu itäiseen ja läntiseen päähaaraan. Jokiosuudella on myös vapaita koskiosuuksia (Ahvionkoski ja Kultainkoski). Itäinen haara, jolle voimassa oleva uittosääntö on määrätty, jatkuu edelleen vapaana Pernoonkoskien kautta Parikkaan, jossa itäisen päähaaran vedet jakautuvat läntiseen Koivukosken haaraan ja itäiseen Korkeakosken haaraan. Näistä jälkimmäinen on uittosäännön mukainen vesistönosa. Korkeakoskella sijaitsee vesivoimalaitos. Korkeuseroa jokiosuudella on yhteensä noin 55 m.

Vedenlaatu ja pohjasedimentin laatu

Kuusankosken alapuolisella Kymijoella on valtakunnallisesti tarkasteltuna merkittävä metsäteollisuuden keskittymä ja joki toimii myös alueen yhdyskuntajätevesien purkuvesistönä. Jätevesikuormituksen vaikutus joen vedenlaatuun on kuitenkin vuosikymmenten aikana merkittävästi pienentynyt. Joen suuren virtaaman ja sekoittumisen takia nykyinen kuormitus ei merkittävästi heikennä vedenlaatua eivätkä kuormituksen vaikutukset selvästi erotu biologisissakaan mittareissa, esimerkiksi piileväindekseissä tai koskipohjaeläimistössä. Joen pehmeiden sedimentaatiopohjien elpyminen on ollut hitaampaa. Häiriöpäästöt ovat aiemmin olleet merkittävä riskitekijä Kymijoella.

Valuma-alueen hajakuormituksella on keväisin ja syksyisin selvä vaikutus Kymijoen vedenlaatuun, mm. sameuteen, kiintoainemäärään ja ravinnepitoisuuksiin. Joen rehevöityminen näkyy selvemmin jokivarren järivialtaissa, kuten Muhjärvellä ja Tammijärvellä. Kymijokeen laskevien sivuvesistöjen tilassa näkyvät intensiivisen maa- ja metsätalouden vaikutukset (mm. Teutjoen ja Tallusjoen alueet) ja ne ovat luokitteluaineistojen perusteella vain välttävissä tilaluokassa.

Erityisen ongelman Kaakkois-Suomen Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueella muodostavat Kymijoen pilaantuneet sedimentit. Teollistumishistoriansa aikana Kymijoen varteen on keskittynyt merkittävä määrä metsä- ja kemianteollisuutta. Jokeen on 1900-luvun alkupuolelta alkaen kohdistunut kemikaalipäästöjä. Vaikka nykyisin kuormitus on mm. prosessimuutosten seurauksena pienentynyt merkittävästi, pohjalla esiintyy edelleen monin paikoin mm. elohopeaa ja orgaanisia klooriyhdisteitä.

Kymijoen sedimenttien laatua ja haitta-aineiden esiintymistä joen eri osissa on viimeisen kymmenen vuoden aikana tutkittu runsaasti. Jokisedimenttien haitta-ainepitoisuudet eri osissa uomaa tunnetaan kohtuullisesti. Orgaanisista klooriyhdisteistä merkittävämpiä ovat polyklooratut dibentsiodioksiinit (PCDD) ja polyklooratut dibentsofuraanit (PCDF), joita on muodostunut kloorifenolipohjaisen puunsuoja-aineen KY5 valmistuksessa. Elohopeaa on teollisuudessa käytetty mm. limanestoaineena. Elohopeaa esiintyy paikoin Kymijoen petokaloissa kohonneina pitoisuuksina, mutta pitoisuuksissa on todettu yleinen vähenevä suuntaus.

Pohjasedimenttien haitalliset aineet huomioidaan vesienhoitosuunnitteluun liittyvässä ekologisessa luokittelussa ja ne ovat heikentäneet osaltaan Kymijoen tila-arviota. Sedimenttien käsittelylle on haettu ratkaisua YVA-menettelyssä. Selvitysten ja vaikutusarviointien perusteella YVA-selvityksen jälkeen tultiin siihen tulokseen, että joen pohjan sedimenttejä ei ole syytä poistaa.

Kymijoen pääuoman fysikaalis-kemiallisen tilan on arvioitu vesienhoidon 2. suunnittelukauden suunnittelutyöhön liittyen (toteutusjakso 2016–2021) olevan hyvä. Biologinen tila on arvioitu tyydyttävään luokkaan. Patoamisel-

la ja vesistö rakentamisella Kymijokea on muutettu niin paljon, ettei jokea voida pitää hydromorfologisilta oloiltaan luonnontilaisena – koskialueet on suurelta osin perattu ja padot estävät kalojen nousun. Kymijoen pääuoma on luokiteltu voimakkaasti muutetuksi vesimuodostumaksi. Vesienhoitolain mukaan mahdollisten hydrologis-morfologisten parannustoimenpiteiden vaikutus uoman hydrologis-morfologiseen tilaan on niin vähäinen, että Kymijoen pääuoman on arvioitu olevan hyvässä saavutettavissa olevassa tilassa.

Dioksiinilla ja furaanipitoisuudella ei ole vaikutusta läjityskelpoisuuteen, jos dioksiinipitoisuus on alle 10 nanogrammaa WHO-TEQ/kg. Sedimentit ovat hyvin suurella todennäköisyydellä läjityskelvottomia (pitoisuus yli 60 nanogrammaa WHO-TEQ/kg). Sedimenttinäytteitä ei ole otettu juuri toimenpidealueelta, mutta sekä ylä- että alapuolella pitoisuudet ovat korkeat. Elohopean osalta läjityskelpoisuuden raja on 0,6 mg/kg ja läjityskelvottomuuden raja 1 mg/kg. Edellä esitettyjen tietojen perusteella myös elohopean osalta ylitetään raja-arvot läjityskelpoisuuden suhteen. Tämän voidaan katsoa tarkoittavan myös sitä, että sedimenttien siirteleminen tai häiritseminen vesimassassa ilman, että sedimenttiä nostetaan ylös, voi sekin olla hyvin haitallista.

Kalasto ja kalastus

Kymijoen ja sen edustan merialueen kalataloudellisessa tarkkailussa vuonna 2013 todettiin, että Kymijoen verkkokoekalastusten perusteella Kouvolan alueen (Voikkaa-Inkeroinen) kalastossa oli alueellisia eroja, jotka liittyivät joen rehevyytason eroihin. Yksikkösaaliiden erot olivat suhteellisen pieniä ja selittyivät lähinnä kiiskan ja joidenkin särkikalojen (mm. särki ja pasuri) runsastumisella kuormitetuilla alueilla. Viitteellisen tila-arvion perusteella kalayhteisöjen erot vertailualueen ja kuormitettujen alueiden välillä olivat enimmillään yhden tilaluokan verran. Joen nykyinen jätevesikuormitus ei yksin vastaa havaituista eroista, vaan ne liittyvät suurelta osin joen historialliseen kuormitukseen, kalaston hitaaseen elpymiseen veden- ja pohjanlaadun kohentuessa sekä hajakuormitukseen.

Kirjanpitokalastajien päiväkohtaisissa nahkiaissaaliissa todettiin selviä vuosien välisiä eroja. Vuonna 2013 nahkiaisten nousuhuippu ajoittui loka-kuun lopulle. Aikaisempina vuosina ensimmäinen nousuhuippu on tyypillisesti ollut jo syyskuun alussa. Vuosienvälinen vaihtelu nahkiaismäärissä ja nousun ajoittumisessa voi olla yhteydessä mm. vallinneisiin sääoloihin ja virtaamiin. Yksikkösaaliiden perusteella vuosi 2013 oli kohtalainen.

Kymijoen koeravustuksissa täplärapuja tavattiin kolmella alueella viidestä (Kuusankoski, Myllykoski ja Pernoonkosket). Tulokset olivat siten yhdenmukaiset vuoden 2012 tarkkailun kanssa. Myllykosken ja Pernoon raputiheydet olivat kohtalaisia ja Kuusankosken harvat. Rapujen keskipituuksissa ei kuitenkaan ollut alueellisia eroja.

Haukien ja ahventen dioksiini- ja furaanipitoisuudet olivat korkeimmat Kuusankoskella ja Kotkan edustalla. Käyttökelpoisuuden raja-arvo (4 pg/g) ei kuitenkaan ylittynyt millään alueella. Mikäli Voikkaan vertailualueen voi-

daan olettaa edustavan taustatasoa, olivat saastuneimpien alueiden pitoisuudet tähän nähden moninkertaiset.

Kymijoen alaosan neljän koskialueen sähkökoekalastuksissa tavattiin yhteensä 11 lajia. Runsaslukuisimmat lajit olivat lohi, särki, kivenuoliainen ja seipi. Kesän vanhoja lohen (ikä 0+) poikasia tavattiin runsaimmin Pernoonkoskelta sekä Langinkosken länsipuolen koaloilta. Poikastiheydet olivat suurimmillaan noin 25 kpl/aari. Tämä vastaa Kymijoen alaosan patojen alapuolisten koskialueiden pitkän aikavälin (vuodet 2000–2012) keskimääräisiä poikastiheyksiä. Kokonaisuutena tarkasteltuna poikastiheydet olivat kuitenkin keskimääräistä pienemmät. Smolttitutkimuksissa lohen vaelluspoikasia arvioitiin vaeltaneen joelta merelle noin 12 600 kpl. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen vastaava arvio vuodelle 2013, joka perustui 1+ poikasten tiheyksiin, oli noin 9 000 kpl. Vuonna 2007 smoltteja arvioitiin olleen noin 40 000 kpl, joten myös vaelluspoikasten määrät olivat vuonna 2013 melko pieniä.

Kymijoen alaosan kalastustiedustelun perusteella vapaa-ajan kalastajien kokonaissaalis vuonna 2013 oli vajaa 40 000 kg. Vuonna 2003 saalisarvio oli noin 86 000 kg ja vuonna 1999 noin 76 000 kg. Erot eri vuosien saalisarvioissa liittyvät pääosin eroihin tiedustelun toteutuksessa. Käytetyimmät pyyntimuodot ja yleisimmät saalislajit ovat kuitenkin olleet samoja kuluksen 15 vuoden aikana. Lohta, taimenta ja kirjolohta saatiin vuonna 2013 saaliiksi noin 10 000 kg ja 3 700 kpl. Muista lohikaloista harjasta arvioitiin saadun hieman yli 200 kpl ja vaellussiikaa noin 1 000 kpl. Yleisimpien saalislajien eli ahvenen, särjen ja hauen saaliit olivat noin 27 000 kg ja 65 000 kpl.

Suoritettavat toimenpiteet

Itä-Suomen vesioikeuden päätöksessä 31.3.1982 on määrätty yhtiöiden kunnossapidettäviksi rakenteet ja laitteet seuraavasti:

Oy Tampella Ab

Puisia pollareita (1-, 2-, 3-, 4-, 5-, 6- ja 7-puisia) 125 kpl, puomia noin 2 200 m, kiinnitysvaijeria noin 200 m ja kiviarkkuja 4 kpl (Anjalankoski)
Puisia pollareita (1-, 2- ja 3-puisia) 32 kpl (Salonsaari)

Myllykoski Oy

Puisia paaluja 77 kpl ja kiviarkkuja 11 kpl (Myllykoski)

Hakija on tarkastellut uittorakenteiden määrää ja sijaintia rannalta käsin sekä Inkeröisen että Myllykosken yläpuolella. Havaittavien uittorakenteiden määrä on huomattavasti vähäisempi kuin luvassa esitetyt lukumäärät. Puomit on lähes kauttaaltaan poistettu ja vain Anjalankosken yläpuolella havaittiin puomeja betonimuurin vieressä. Pollareita ja paaluja on suunnitelmassa esitettyä huomattavasti vähemmän Anjalankosken padon yläpuo-

lella. Myllykosken yläpuolella pollareita ja paaluja on enemmän. Ne ovat kauttaaltaan huonokuntoisia. Kiviarkut ovat suurimmaksi osaksi paikallaan, mutta arkkurakenne on niissä osin rikkoutunut. Arkkujen kohdalle on kasvanut jo pensaikkoa ja kasvillisuutta. Vaijerit on poistettu.

Laitteiden käytyä tarpeettomiksi ne on Itä-Suomen vesioikeuden päätöksen mukaisesti poistettava. Poistamis- ja kustannusvelvollisuus on päätöksen mukaan yhtiöillä. Myllykoski Oy:n velvoitteista vastaa nykyisin Myllykoski Oyj ja Oy Tampella Ab:n velvoitteista Stora Enso Oyj.

Puiset uittorakenteet (puupaalut ja pollarit) poistetaan lautalta tai maalta käsin leikkaamalla paalut hydraulisella katkaisulaitteella joen pohjan tasosta poikki ja nostamalla ne kuljetukseen ja vietäväksi pois vesialueelta asianmukaiseen sijoituspaikkaan. Puupaalut ja pollarit on mahdollista ja tulee poistaa siten, että pohjan häiriintyminen on mahdollisimman vähäistä.

Kiviarkkujen poistoon liittyen tulee kyseeseen kaksi vaihtoehtoa. Vaihtoehdossa a) kiviarkun rakenteet levitetään tasaisesti kiviarkkupaikan ympärille siten, että pohjan korkeus ei olennaisesti nouse. Vaihtoehdossa b) kiviarkut poistetaan vesialueelta joen pohjan tason yläpuolelta. Hakemukseen liitettyssä sukellusryhmän työraportissa pidetään vaihtoehtoa a) parempana menetelmänä.

Asiaan liittyen pohdittiin myös kiviarkkujen jättämistä paikoilleen. Kiviarkkujen paikalleen jättämisellä voitaisiin vähentää sedimentin haitallisten aineiden mahdollista vesimassaan pääsyn riskiä. Lähtökohdat kiviarkkujen paikalleen jättämiselle ovat kuitenkin vaikeat, koska arkkurakenteet ovat jo nyt siinä kunnossa, että niiden seinämät ovat pettäneet. Tämä taas aiheuttaa yhdessä veden ja jään vaikutuksen kanssa kiviarkkusaaren vähittäistä sortumista veteen. Aikaa myöten lopputuloksena on, että kiviarkun massat muodostavat saaren tai karin, jonka huippu on lähellä veden pintaa. Tämä aiheuttaa haittaa tai varaa vesillä liikkumiselle. Sinänsä vesiliikenne on kyseisissä jokiosissa erittäin vähäistä, joten merkittävää ongelmaa ei vesillä liikkumiselle syntyisi, vaikka kiviarkut jäisivätkin paikoilleen. Tällä hetkellä kiviarkkujen päälle on lähes jokaiseen kasvanut puustoa, joka osoittaa kiviarkun paikan vesillä liikkujalle.

Harkittiin mahdollisuutta voimassa olevan uittosäännön määräyksiin ja velvoitteisiin perustuen, että yhtiöiden vastuut jäisivät edelleen voimaan, vaikka uittosääntö purettaisiinkin. Vesilaista ei kuitenkaan löydy sellaista säännöstä, jonka perusteella se olisi mahdollista tehdä. Vesilain 9 luvun 21 § (uiton jälkihoitotoimenpiteet) ei todennäköisesti mahdollista sitä, että valtion valvontaviranomainen jälkikäteen ja määräämättömän ajan jälkeen voisi hakea lupaa, jossa yhtiöt velvoitettaisiin tekemään kiviarkkujen purkutyöt, mikäli niistä myöhemmin todettaisiin aiheutuvan haittaa vesistön käytölle. Valtio ei myöskään voi ottaa vastuuta itselleen myöhempien vaiheiden mahdollisista toimenpiteistä.

Näistä syistä päädyttiin siihen, että kiviarkkujen jättäminen paikalleen ei ole mahdollista, vaan tulee toimia uittosääntöä koskevan päätöksen mukaisesti. Kiviarkut tulee poistaa ja purkaa lautalta käsin. Niiden kiviaines sijoitetaan ympäröivään joen pohjaan sekä betoni- ja puuosat kuljetetaan pois vesialueelta ja sijoitetaan asianmukaiseen sijoituspaikkaan.

Kiviarkkujen massamäärä on yhteensä noin suuruusluokkaa 1 000 m³. Monet arkut ovat pohjan tasoa ylempänä ja jopa kallion päällä, jolloin häiriintyvän sedimentin määrä näissä kohdissa on hyvin vähäinen. Joidenkin arkujen kohdalla pohjan laatu on kyllä herkästi häiriytyvää ja sedimentti voi näissä kohdissa sekoittua jonkin verran vesimassaan. Kiviarkkujen kokonaisuusmassamäärä ja kiviarkkujen ympärillä vallitsevat pääasiassa hyvät pohjaolosuhteet huomioiden purkamistyöstä aiheutuvien sekoittuvien massojen määrä arvioidaan kuitenkin hyvin pieneksi. Edellä kuvatulla purkamismenettelyllä (vaihtoehto a) työ arvioidaan voitavan tehdä siten, että pohjan sedimentti häiriintyy niin vähän, että työllä ei ole haitallista vaikutusta vedenlaatuun.

Hankkeen vaikutukset

Uittorakenteiden poisto voidaan tehdä siten, että töiden vaikutukset ranta-alueisiin, rakennuksiin ja niiden laitteisiin ovat erittäin vähäiset. Yhtiöt voivat toimia suurimmaksi osaksi omistuksessaan olevien ranta-alueiden kohdalta. Muiden omistajien ranta-alueiden käyttö voidaan välttää vesialueelta käsin toimien.

Rakennelmien poisto ei vaikuta Kymijoen virtaussuhteisiin, virtausmääriin eikä vedenkorkeuksiin.

Alueella on jonkin verran paikallista pienveneliikennettä. Voimalaitospadoista johtuen pidempien venematkojen tekeminen ei kyseisellä jokiosalla ole mahdollista. Uittorakenteiden poistotyö ei teknisesti edellytä joen sulkemista eikä edes lyhytaikaista sulkemista, joten liikkumiselle voimalaitosten välisillä jokiosuuksilla ei ole estettä.

Haitallisia vaikutuksia virkistyskäyttöön ei ole, koska uittorakenteiden poiston ajallinen kesto on lyhytaikainen ja työkohteet sijaitsevat paikoilla, joissa ei ole loma-asutusta eikä julkisia uimarantoja. Vedenlaadun erittäin vähäiset muutokset (veden sameneneminen rajatulla alueella) eivät vaikuta myöskään alapuolisen vesistön virkistyskäyttöön. Vesistön käyttö myöskään muihin tarkoituksiin ei rajoitu uittorakenteiden purkamisesta johtuen.

Inkeröisen teollisuuslaitokset ottavat vettä Kymijoesta, mutta yhdyskuntien ja asumusten vettä ei sauna- ja pesuvettä lukuun ottamatta oteta Kymijoesta. Myllykosken yläpuolella länsirannalla on mattojen pesupaikka. Rakenteiden poisto ei aiheuta haittaa vedenotolle, koska vedenlaatumuutokset ovat minimaalisia.

Uittorakenteiden poisto kohdistuu yksittäisiin kohtiin rannalla ja vesialueella, toimenpiteiden kesto on lyhytaikainen ja vaikutusalueeltaan rajattu.

Poistotoimenpiteillä ei siten katsota olevan vaikutusta kalastoon ja kalastuksen harjoittamiseen Myllykosken ja Inkeröisen yläpuolisilla vesialueilla.

Tämän hakemuksen mukaiset toimenpiteet eivät vaikuta Natura-alueen suojelutavoitteiden toteutumiseen. Hanke ei heikennä Kymijoen–Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman 2016–2021 eikä toimenpideohjelman toteuttamista.

Hankkeen hyödyt ja menetykset

Hankkeen yleisiksi hyödyiksi voidaan katsoa vesialueen rantojen käytön paraneminen, joka voidaan katsoa myös yksityiseksi hyödyksi uittorakenteiden lähialueiden rantojen ja vesialueen omistajille sekä rantojen ja vesialueiden käyttäjille.

Hankkeesta ei seuraa yleiselle eikä yksityiselle edulle aiheutuvia menetyksiä. Rakenteita poistettaessa vedenlaatu ei esitetyillä menetelmillä toteutettaessa heikkene (kiviarkkujen ja puupaalujen poisto). Rakenteiden poisto ranta-alueilta voidaan tehdä siten, että yksityinen rantojen ja vesien käyttö ei häiriinny. Kiinteistön Luhtala 286-424-3-180 kohdalla (Myllykosken yläpuolella) yksi uittopaalu on kiinni lomamökin laiturissa. Paalun irrottaminen tulee tehdä siten, että laituri ei vaurioidu.

Tarkkailu

Rakennelmien poistotyön aikana seurataan veden samentumista silmämääräisesti. Mikäli työtä toteutettaessa tapahtuu jotain ennalta odottamatonta, jonka johdosta sameus leviää laajemmalle alueelle poistopaikan ympärillä, työ keskeytetään ja sitä jatketaan seuraavana päivänä samentumista aiempaa enemmän välttäen.

Ehdotus määräyksiksi Hakija on esittänyt annettavaan päätökseen seuraavat määräykset:

1) Myllykoski Oyj:n Myllykosken yläpuolella olevalla alueella ja Stora Enso Oyj:n Anjalankosken yläpuolella olevalla alueella tulee poistaa uittosäännön muuttamista koskevan päätöksen 31.3.1982 nro 34/Ym I/82 mukaiset ja tässä selvityksessä esitetyt uittolaitteet ja -rakennelmat.

2) Uittolaitteiden ja -rakennelmien osalta tulee selvittää harauksin jokaisen hakemussuunnitelman rakenteen kohdalta, onko rakenteesta vielä jäljellä vedenalaisia osia, mikäli veden päällä ei enää ole havaittavissa rakenteita.

3) Kiviarkut levitetään arkkupaikkojen viereen välttäen pohjan häiriintymistä. Kiviarkkujen betoni- ja puuosat tulee kuljettaa pois ja sijoittaa asianmukaiseen sijoituspaikkaan. Pollari- ja paalurakenteet tulee poistaa hiukan uoman pohjan tason yläpuolelta leikaten ja uoman pohjaa mahdollisimman vähän häiriten ja kuljettaa pois vesialueelta asianmukaiseen sijoituspaikkaan.

4) Uittorakenteiden poistotyön aikana seurataan veden samentumista silmämääräisesti. Mikäli työtä toteutettaessa tapahtuu jotain ennalta odotta-

matonta, jonka johdosta sameus leviää laajemmalle alueelle poistopaikan ympärillä, työ keskeytetään ja sitä jatketaan seuraavana päivänä samentumista aiempaa enemmän välttäen.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 7, 10 ja 11 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asiasta aluehallintovirastossa ja Kouvolan kaupungissa varannut tilaisuuden muistutusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta viimeistään 16.10.2017. Kuulutus on erikseen lähetetty asiakirjoista ilmeneville asianosaisille. Kuulutus ja hakemusasiakirjat on julkaistu aluehallintoviraston internetsivuilla osoitteessa www.avi.fi/lupa-tietopalvelu.

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 6 §:n mukaisesti pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Kouvolan kaupungilta sekä Kouvolan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta.

Koska asiasta ei kuitenkaan ollut lähetetty kuulutusta kaikille hankkeen vaikutusalueella olevien kiinteistöjen omistajille, aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 7, 10 ja 11 §:ssä säädetyllä tavalla uudelleen kuuluttamalla asiasta aluehallintovirastossa ja Kouvolan kaupungissa varannut tilaisuuden muistutusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta viimeistään 26.1.2018. Kuulutus on erikseen lähetetty asiakirjoista ilmeneville asianosaisille. Kuulutus ja hakemusasiakirjat on julkaistu aluehallintoviraston internetsivuilla osoitteessa www.avi.fi/lupa-tietopalvelu.

LAUSUNNOT

Aluehallintovirastolle ei ole toimitettu lausuntoja.

MUISTUTUS

Pekka Elmikäinen (Sahatontti 286-424-6-466) on esittänyt vaatimukseen, että ankkurointivaijeri on poistettava rantamännyn ympäriltä ja uittopuomit on poistettava rantavedestä.

HAKIJAN SELITYS

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on todennut, että **Pekka Elmikäisen** muistutuksessa tarkoitettu alue sijaitsee kysymyksessä olevan uittosäännön mukaisen rakenteiden alueella ja rakenteet ovat uittosäännön mukaisia ja poistettavia. Hakija on uudistanut 27.6.2017 aluehallintovirastolle antamassaan täydennyslausunnossa esitetyn, että uittorakenteiden poiston yhteydessä tulee tarkistaa lupapäätöksen mukaisten rakenteiden likimääräisillä sijaintipaikoilla ja -alueilla näköhavaintoihin ja harauksiin perustuen, onko alueilla ja etenkin vesipinnan alapuolella uittorakenteita tai niiden jäännöksiä. Kaikki löydetyt ja Itä-Suomen vesioikeuden päätöksen 31.3.1982 tarkoittamat pollarit, puomit ja kiinnitysvaijerit tulee poistaa.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU

Raukeamisratkaisu Aluehallintovirasto määrää Itä-Suomen vesioikeuden 31.3.1982 antamalla päätöksellä nro 34/Ym I/82 kohdassa A. vahvistaman Kymijoen vesistön uittosäännön välillä Kuusankosken niska – meri raukeamaan.

Määräykset Aluehallintovirasto antaa seuraavat määräykset rakenteiden poistamisesta.

1. Myllykoski Oyj:n Myllykosken yläpuolella olevalla alueella ja Stora Enso Oyj:n Anjalankosken yläpuolella olevalla alueella on poistettava Itä-Suomen vesioikeuden päätöksen 31.3.1982 nro 34/Ym I/82 kohdan B. määräyksen 2) mukaiset Kymijoessa olevat uittolaitteet ja -rakennelmat, jotka hakemussuunnitelmassa ja sen täydennyksessä on esitetty poistettavaksi. Poistotöissä on noudatettava Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen ohjeita.

2. Uittolaitteiden ja -rakennelmien osalta on selvittävä harauksin jokaisen hakemussuunnitelman mukaisen rakenteen kohdalta, onko rakenteesta vielä jäljellä vedenalaisia osia, jos veden päällä ei enää ole havaittavissa rakenteita.

3. Kiviarkkujen kiviaines on levitettävä arkkupaikkojen viereen välttämättä uoman pohjan häiriintymistä. Kiviarkkujen betoni- ja puuosat on kuljetettava pois ja sijoitettava maalle asianmukaiseen sijoituspaikkaan. Pollari- ja paalurakenteet on poistettava hiukan uoman pohjan tason yläpuolelta leikatun ja uoman pohjaa mahdollisimman vähän häiriten ja kuljetettava maalle asianmukaiseen sijoituspaikkaan.

4. Uittolaitteiden ja -rakennelmien poistotöiden aikana on seurattava veden samentumista silmämääräisesti. Mikäli töitä toteutettaessa tapahtuu jotain ennalta odottamatonta, jonka johdosta sameus leviää laajemmalle vesialueelle poistopaikan ympärillä, työt on keskeytettävä ja niitä jatketaan seuraavana päivänä samentumista aiempaa enemmän välttämättä.

5. Poistotöiden aloittamisesta on ilmoitettava kirjallisesti Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle sekä Kouvolan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

6. Poistotöiden valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti Etelä-Suomen aluehallintovirastolle, Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle sekä Kouvolan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Perustelut Kymijoen vesistön kysymyksessä olevalla osalla Kuusankosken niska – meri ei enää suoriteta uittoa, joten uittosääntö on sillä osalla vesistöä menettänyt alkuperäisen merkityksensä ja jäänyt tarpeettomaksi. Aluehallintovirasto määrää siksi uittosäännön tältä osin raukeamaan.

Kyseiseltä Kymijoen vesistön osalta vesihallitus on valtion puolesta 1980-luvulla poistanut muilta osin uittolaitteet, mutta Myllykoski Oyj:n Myllykosken ja Stora Enso Oyj:n Inkeröisten tehdasalueiden edustalla Kymijoessa on vielä yhtiöiden vastuulla olevia Itä-Suomen vesioikeuden päätöksen 31.3.1982 nro 34/Ym I/82 kohdan B. määräyksen 2) mukaisia uittolaitteita ja -rakennelmia. Yhtiöt määrätään tässä päätöksessä poistamaan ne siten, kuin jo päätöksen nro 34/Ym I/82 määräyksen 2) kohdassa d) on sanottu.

Myllykoski Oyj ja Stora Enso Oyj ovat lisäksi antaneet suostumuksensa hakemukselle. Poistomääräysten tehostaminen vesilain 14 luvun 8 §:n mukaisilla yhtiöille asetettavilla uhkasakoilla on siten ilmeisen tarpeetonta.

Uittolaitteiden ja -rakennelmien poistaminen aiheuttaa vähäistä ja lyhytaikaista veden samentumista Kymijoessa rajatulla alueella. Poistaminen ei vaikuta Kymijoen Natura 2000 -alueen (FI0401001) suojelutavoitteiden toteutumiseen. Poistaminen ei vaikuta Kymijoen vedenkorkeuteen tai vedenjuoksuun eikä merkittävästi loukkaa yleistä tai yksityistä etua. Poistamisesta ei aiheudu korvattavaa edunmenetystä.

Sovelletut säännökset Vesilain (587/2011) 2 luvun 9 §, 3 luvun 24 ja 25 §, 9 luvun 10 §:n 1 momentti ja 21 § sekä 19 luvun 17 §

Muistutukseen vastaaminen

Aluehallintovirasto ottaa **Pekka Elmikäisen** vaatimukset huomioon määräyksistä ilmenevällä tavalla. Ankkurointivaijeri ja uittopuomit kuuluvat poistettaviin uittolaitteisiin ja -rakennelmiin.

KÄSITTELYMAKSU Maksutta

Koska kysymyksessä on valtion valvontaviranomaisen vesilain 3 luvun 24 §:n sekä 9 luvun 10 §:n 1 momentin ja 21 §:n mukaisesti tekemä hakemus, päätöksestä ei vesilain 18 luvun 12 §:n 1 momentin nojalla peritä käsittelymaksua.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Jäljennös päätöksestä saantitodistuksella

Myllykoski Oyj
Stora Enso Oyj c/o UPM-Kymmene Oyj

Jäljennös päätöksestä

Kouvolan kaupunki

Kouvolan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen (sähköpostitse)

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (sähköpostitse)

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomainen (sähköpostitse)

Suomen ympäristökeskus (sähköpostitse)

Ilmoitus päätöksestä

Listan dpoESAVI-4442-2017 mukaan.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla ja internetissä

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Kouvolan kaupungin virallisella ilmoitustaululla.

Päätös julkaistaan aluehallintoviraston internetsivuilla osoitteessa www.avi.fi/lupa-tietopalvelu.

MUUTOKSENHAKU Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite Valitusosoitus

Esko Vähäsöyrinki

Sinikka Laitakari

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Esko Vähäsöyrinki ja esitellyt ympäristölakimies Sinikka Laitakari.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **21.3.2018**.

Myllykoski Oyj:n ja Stora Enso Oyj:n osalta valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jolloin valituksen on viimeistään oltava perillä Vaasan hallinto-oikeudessa. Tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun valitusaikaa laskettaessa. Mikäli valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu seuraavaan arkipäivään.

Valitusoikeus Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamon yhteystiedot

käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs
postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa
puhelin:	029 56 42780
faksi:	029 56 42760
sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi
aukioloaika:	klo 8–16.15

Oikeudenkäyntimaksu Vaasan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 250 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.

Tämä asiakirja ESAVI/4442/2017 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/4442/2017 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Laitakari Sinikka 14.02.2018 13:17

Ratkaisija Vähäsöyrinki Esko 14.02.2018 13:19